

A gyalázatos Trianon

Elhangzott az öregdiákok első Nagytalálkozásán Komáromban

Az első világháború után a Párizsban üléső békekonferencia tagjai számára a történelmi Magyarország nem sokat jelentett. Történelmét, dicsőséges és tragikus évszázadait, élethalálharcát a tatár és a mohamedán török hódítókkal, majd a Habsburg-abszolútizmus ellen vívott szabadságharcait nem ismerték. Ez a társaság Magyarországról csak annyit tudott, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia keretében Németország szövetségeseiként az antanthatalmak ellen harcolt az első világháborúban. Ezt a tudatlanságot használták ki a magyarokat gyűlölők, elsősorban Beneš és társai, akik azt hangoztatták, hogy a magyarok felelősök a világháború kitöréséért, és nagy bűnük az is, hogy elvágták a csehszlovákokat a délszlávoktól. A német keleti terjeszkedésnek is csak úgy lehet gátat vetni, ha feldarabolják Magyarországot, mert a magyarok a más népeket elnyomó németek szellemi rokonai. Ez a beneši elv öltött testet a párizsi béketárgyaláson.

A trianoni békediktátum már befejezett ténynek számított, mert a trianoni határok végleges kijelölését már jóval előbb megtették, a magyar kormányt erről nem értesítették, a magyar békedelegáció egyetlen tagját sem hallgatták meg, így 1920. június 4-én már csak jóváhagyták a területtrablást. Hiába volt Apponyi Albert tényekkel és pontos adatokkal alátámasztott beszéde angol és francia nyelven, amely minden hazugságot megdöntött, a jellemtelen alakok ezt sem vették figyelembe, így eredménye sem volt.

A békediktátum vezetői az aláírás időpontját június 4-én 10 órára tűzték ki. Ezen a napon a nagy lapok kiadóhivatalai Párizsban állandó telefonösszeköttetésben álltak. Tíz óra után egy-két perccel jött a végzetes hír, és ekkor megkondultak a harangok, előbb Pesten, majd ahogy szétfutott a hír, egymás után mindenfelé az országban. Budapest percek alatt feketébe öltözött, fekete zászlók lengtek mindenütt.

A templomok gyorsan megteltek síró emberekkel, lelkészek mentek fel a szószékre megkísérelni a lehetlent, vigasztalni ott, ahol nem volt vigasztalás.

Mélysegesen szomorú napja volt június negyediké a magyarságnak, melynek párja még a mi tragédiákkal, szenvedésekkel teli történelmünkben sincs.

Teleki Pál miniszterelnök úgy nyilatkozott: „Igazságot vártunk, de ahelyett kaptunk egy békeszerződést, amelynek összes egyéb jellemvonásai közül csak egyet akarok ma kiemelni, hogy szemben minden békeszerződéssel ez a legkevésbé őszinte békeszerződés, az őszinteségnek s a hirdetett igazságnak a teljes megcsúfolása ... megkaptuk a békeszerződések legkegyetlenebbikét igazságtalanul.“

Gáspár Tibor második otthonában – az iskola legendás hírű második emeleti kabinjában, amikor az még megvolt

Hiába ismerték el a szilány bizottság tagjai, hogy szükséges lett volna az elszakításra ítélt területeken népszavazást tartani, ez ellen a területtrablók már eleve tiltakoztak, mert tudták, hogy ebben az esetben biztos vereséget szenvednek. Ezt bizonyítja a soproni népszavazás eredménye is.

Már az 1920-as években a trianoni tárgyaláson részt vett politikusok nagy része elismerte, hogy a magyarokkal szemben igazságtalanul jártak el, és azok a vádak, hogy a magyarok elnyomták a nemzetiségeket, hazugságokra épültek.

A későbbi kétszeres francia miniszterelnök, Andre Tardieu a La Paix című könyvében kegyetlen igazsággal írja a következőket: „Választanunk kellett, hogy népszavazást tartsunk, vagy létrehozzuk Csehszlovákiát.“

Az angol miniszterelnök, Lloyd George is beismerte: „Minden dokumentáció, amit egyes szövetségesek elének terjesztettek, nem volt más, mint hazug, meghamisított értéktelen papír. Döntésünk a hamis csalás alapján történt.“

Az pedig más megítélésre tartozik, hogy miért Magyarországot sújtották legszigorúbban a vesztes országok közül, amikor Németország és Ausztria közel sem szenvedett olyan területi veszteségeket, mint Magyarország, hiszen a történelmi ország 2/3-át veszítette el. Még a vesztes Ausztria is kapott az ősi magyar földből.

A két világháború között a magyar nép többsége hitt abban, hogy a nyugati hatalmak vezetői nemcsak felismerik a végzetes, igazságtalan döntéseket, hanem felül is vizsgálják és orvosolják azokat. Erre azonban minden ígéretés ellenére nem került sor. ▶▶▶

▶▶▶ A gyalázatos Trianon

A közelmúltban számunkra fontos könyv jelent meg Lloyd George angol miniszterelnök dédunokája, Margaret MacMillan tollából Peacemakers címmel. A torontói egyetemi tanár tényként ismeri el, hogy Magyarország trianoni feldarabolása indokolatlan és teljesen igazságtalan volt. Megerősíti azt az állítást, hogy a trianoni tragédiát nagy részben Károlyi Mihály és Kun Béla elvtársai okozták. A kommunisták hatalomra kerülésével Magyarország még a maradékát is elvesztette annak a szimpátiának, amelyet addig itt-ott élvezett. A románoknak pedig kitűnő alkalmat adott arra, hogy a civilizáció megmentőinek szerepében tetszelegjenek, s egyúttal megszállják és kirabolják Budapestet. Ezeket az állításokat a szerző több idézettel erősíti.

Ennek ellenére a Trianon-irodalmat ő sem ismeri pontosan. A magyar feudális társadalmat is csak a baloldali szakirodalomból ismeri. Kissé elnagyolva

ugyan, de leírja a vidéki körülményeket az azokat előidéző gazdasági tényezők ismertetése nélkül. Említi az óriási birtokokat, de azt nem közli, hogy a földbirtokosok legnagyobb része idegen származású volt, akik a Habsburg-ház támogatásáért kaptak földtulajdont a Rákóczi-szabadságharc és az 1848/49-es forradalmunk és szabadságharcunk eltiprása után. Ezekről még a nyugati történészek is alig tudnak valamit.

Reménykedjünk abban, hogy a gyalázatos Trianont tárgyilagosan elemző művek egyre nagyobb számban jelennek meg a nyugati könyvpiacra, és ezeknek politikai következményei is lesznek. Trianon történelmi tény, de elfogadni örökérvényűnek soha nem fogjuk. Talán az utánunk jövő, tisztultabb életfelfogásban növekvő ifjúság majd átveszi tőlünk a stafétabotot, és az ő kötelességük lesz a mi tiltakozásainkat továbbvinni, és nemzetközi fórumokon követelni az igazságtalan döntések orvoslását és megváltoztatását. *

Gáspár Tibor

Jelentés a végekről

„Szomszédok jöttek. Zajtalanul, szomorúan hajtottak fel hozzánk a kocsik, s ők úgy ültek bennük összehúzódnak, mintha fáztak volna, pedig szép melegen sütött fölöttük a nap. Odaátról jöttek. Búcsúzni jöttek. Szomszédok voltunk, s jóban, rosszban együtt. Évtizedeken át mi magunk, évszázadokon keresztül őseink. Szomszédok, barátok, egy örömben vigadók, egy bánatban sírók.

Drága jó szomszédok....El fog jönni a tél, s erdőinkben üresen marad a helyetek. Üresen marad asztalunk mellett is, megtöltjük borral a poharatokat, s nem issza ki senki. A mi helyünk is üresen marad odaát nálatok...

Még megszorítottuk egymás kezét. A kezek, melyek annyiszor kulcsolódtak össze rosszban és jóban, még utoljára megmarkolták egymást. Aztán kocsira ültek és a kocsi elindult. Döcögött, döcögött, a kertből még visszaintegettek, aztán meggörnyedt szomorú alakjukat elnyelte az idő.....”

(Wass Albert: Jönnék! című kisregényéből)

A fenti sorok abból az alkalomból íródtak, mikor Bécsben 1940. augusztus 30-án Németország és szövetségesei kiterítették Nagy-Magyarország térképét, és színes ceruzával vonalakat húztak Románia, Jugoszlávia, Kárpátalja és Csehszlovákia térképén. A magyarok kérésére tették, jutalmul, amiért Magyarország Németország szövetségese lett. Így lett Románia északi része újra Erdély. De akkor miért szomorú Wass Albert hangja? Azért, mert a vonalakat nem lehetett teljes igazsággal meghúzni, s azok közé, akik eddig látótávolságbeli szomszédok voltak a völgy két oldalán, befurakodott az új határ. Az egyik falu magyar lett, a másik továbbra is román maradt. Ha

Bécsben a vonalat csak egy centivel arrébb húzzák a térképen, ők is magyarok lehettek volna. Mert körülbelül félmillió magyar, székely Romániában maradt. De ez csak a baj fele volt. A másik fele az volt, hogy a románok kitakarodtak az újra magyarrá vált területekről, s keserűségüket a Romániába szorult magyarokon bosszulták meg. Nekik így rosszabb helyzetük lett, mint előtte volt.

Ha az Erdély szót kicseréljük Jugoszláviával (Bácska), Csehszlovákiával (Felvidék), akkor mindez leírja az ottani helyzetet is. Az események ugyan korábban zajlottak le, de ez történetünk szempontjából lényegtelen.

E sorok írója Komáromban született, s az 1938-as határváltoztatásokat gyerekfejjel élte át. Komárom alatt Rév-Komárom, Ó-Komárom, Észak-Komárom, Jókai városa értendő, mert mi, komáromiak sohasem mondunk Cseh-Komáromot. 1938-ig nem látogathattuk dél-komáromi rokonainkat, mert a csehszlovákokhoz csatolt minket Trianon. Erdélynél 2 évvel korábban mi is visszakaptunk nagy felvidéki területeket, de az északabbra, Galántán túli magyarok orra előtt húzódott az új, '38-as határ, s ők továbbra is „csehek” maradtak. A háború végén visszaállt a trianoni helyzet. Így 7 év alatt hol a délebbre lakó, hol az északabbra lakó rokonainkat tudtuk vagy nem tudtuk meglátogatni. 9 év alatt sokunknak négyszer változott az állampolgársága: csehszlovák – magyar – csehszlovák – magyar (ez utóbbi a finoman lakosságcsere névezett, valójában marhavagyonos kitelepítés miatt).

